

Curtea Supremă de Justiție**D E C I Z I E**

24 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Nicolae Gordilă,

Judecători - Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Ion Guzun, Vladimir Timofti,

a judecat în ședință publică cererile de revizuire declarate împotriva deciziilor Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2007 și Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2007, de către avocatul Tamara Rotaru și de condamnatul

Mitrofan Valeriu Ion, născut la 09 martie 1963 în s.Grozești, r-nul Nisporeni, domiciliat în mun.Chișinău, str.Gheorghe Tudor 43, ap. 50.

Termenul examinării cauzei:

1. 26.10.2004 - 20.11.2006 - prima instanță,
2. 08.12.2006 - 08.02.2007 - instanța de apel,
3. 22.05.2007 - 28.06.2007 - instanța de recurs.

Procedura de citare legal executată.

Avocatul Tamara Rotaru a susținut cererile de revizuire, solicitând admiterea acestora în sensul declarat.

Procurorul Dumitru Graur s-a pronunțat pentru admiterea cererilor înaintate.

Colegiul penal lărgit asupra cererilor de revizuire,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Grigoriopol din 20 noiembrie 2006, Mitrofan Valeriu a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.352 alin.(2) lit.a), e) Cod penal, din motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

Totodată, inculpatul Mitrofan Valeriu a fost condamnat în baza art.190 alin.(2) lit.c), d) Cod penal la 3 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunile civile au fost admise în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Mitrofan Valeriu, fiind fondator și director al liceului „Vitruviu”, din str.Gh.Asachi 71/3, mun.Chișinău, fiind informat și știind cu certitudine că prin ordinul Ministrului Educației nr.600 din 25.12.2003 activitatea liceului „Vitruviu” a fost sistată și fiind obligat să asigure pînă la data de 15.01.2004 transferarea elevilor în alte instituții de învățămînt, avînd intenția de a sustrage prin abuz de încredere mijloace bănești ce aparțin lui L.Gusev, a încheiat la 06.07.2004 cu ultima un contract de înmatriculare la studii a elevei S.Negru pentru anul de învățămînt 2004-2005 și în aceeași zi, a primit de la L.Gusev bani în sumă de 1020 lei, iar la 20.08.2004, bani în sumă de 2000 lei, în total primind de la ultima bani în sumă de 3020 lei, cauzîndu-i părții vătămate L.Gusev o pagubă materială considerabilă, în sumă de 3020 lei.

Acțiunile date au fost încadrate de către instanța de fond în baza art.190 alin.(2) lit.c), d) Cod penal – escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și cu folosirea situației de serviciu.

De către organul de urmărire penală, Mitrofan Valeriu a fost pus sub învinuire și pentru faptul că, fiind fondator și director al liceului „Vitruviu”, în perioada de timp de la 28.05.1997, îndeplinind concomitent și funcția de director interimar al „Colegiului Industrial și de Construcții” situat pe str.Gh. Asachi 71/2, mun.Chișinău, fiind încheiat contract de studii cu elevul Gh.Stratan, pentru anii de învățământ 2002-2003, în a doua jumătate a anului 2003, deoarece contabilă lipsea, a primit personal de la Gh.Stratan suma de 900 lei pentru continuarea studiilor la „Colegiul Industrial și de Construcții”. Peste o perioadă de timp, Gh.Stratan a fost informat de către șefa de studii că are datorii față de „Colegiul Industrial și de Construcții” și anume în sumă de 900 lei, în prezent este dator la instituția dată, banii nu figurează în contabilitatea nici a unei instituții nominalizate, iar V.Mitrofan se eschivează de la restituirea sumei date și neagă primirea banilor personal. Astfel, V.Mitrofan se învinuiește că, folosindu-se de situația de serviciu, i-a cauzat părții vătămate Gh.Stratan o daună considerabilă în sumă de 900 lei.

Tot el, folosindu-se de situația de serviciu, a primit de la L.Luca suma de 600 lei, pentru a o transmite contabilei - plata pentru cazare, însă, ulterior s-a stabilit că nu a transmis banii la contabilitate și astfel, V.Mitrofan, i-a cauzat părții vătămate L.Luca o daună considerabilă în sumă de 600 lei.

Tot el, încheind contract de studii cu elevul A.Pîslăraș pentru anii de învățământ 2002-2003, în a doua jumătate a anului 2003, deoarece contabilă lipsea, folosindu-se de situația de serviciu, a primit personal de la ultimul suma de 600 lei pentru continuarea studiilor la „Colegiul Industrial și de Construcții”. Peste o perioadă de timp A.Pîslăraș a fost informat de către șefa de studii ca are datorii față de „Colegiul Industrial și de Construcții” în sumă de 600 lei, în prezent banii nu figurează în contabilitatea nici a unei instituții nominalizate și astfel, V.Mitrofan, i-a cauzat părții vătămate o daună considerabilă.

Tot el, la 15.08.2002, sub pretextul că v-a încheia contract de studii cu fiica lui B.Furculiță, a însușit prin înșelăciune de la ultimul plata pentru toți anii de învățământ și anume suma de 700 dolari, ce conform cursului valutar al BNM la data primirii banilor constituia suma de 9513 lei. Până în prezent, acest contract de studii nu a fost încheiat și astfel, V.Mitrofan, folosindu-se de situația de serviciu, i-a cauzat părții vătămate B. Furculiță o daună considerabilă.

Tot el, încheind contract de studii cu elevul A.Stați, folosindu-se de situația de serviciu, a primit de la ultimul suma de 600 lei pentru studii la „Colegiul Industrial și de Construcții”, însă banii nu figurează în contabilitatea nici a unei instituții sus menționate și astfel, V.Mitrofan, folosindu-se de situația de serviciu, i-a cauzat părții vătămate A.Stați o daună considerabilă.

Tot el, încheind contract de studii cu elevul S.Rotaru, în a doua jumătate a anului 2003, a primit personal de la ultima suma de 1000 lei, însă, banii nu figurează în contabilitatea nici a unei instituții nominalizate și astfel, V.Mitrofan, folosindu-se de situația de serviciu, i-a cauzat părții vătămate o daună considerabilă în sumă de 1000 lei.

Tot el, încheind contract de studii cu elevul I.Cristal pentru anii de studii 2002-2003, la 04.09.2002, a primit suma de 2000 lei, pentru ca ultimul să fie înmatriculat la „Colegiul Industrial și de Construcții”, deoarece la moment contabilă lipsea. Ulterior, acești bani nu au fost transmiși după destinație și astfel, V.Mitrofan, folosindu-se de situația de serviciu, i-a cauzat părții vătămate I.Cristal o daună considerabilă.

Tot el, încheind contract de studii cu elevul V.Tasnicenco, pentru anii de studii 2002-2003, în a doua jumătate a anului 2003, a primit suma de 900 lei, pentru continuarea studiilor la „Colegiul Industrial și de Construcții”, însă banii nu figurau în contabilitatea nici a unei instituții nominalizate și astfel, V.Mitrofan, folosindu-se de situația de serviciu, i-a cauzat lui V.Tasnicenco o daună considerabilă în sumă de 900 lei.

Tot el, încheind contract de studii cu elevul N.Nagrudni, pentru anii de studii 2002-2003, în a doua jumătate a anului 2003, a primit suma de 1000 lei, însă banii nu figurau în

contabilitatea nici a unei instituii nominalizate și astfel, V.Mitrofan, folosindu-se de situația de serviciu, i-a cauzat părții vătămate N.Nagrudnii o daună considerabilă în sumă de 1000 lei.

Tot el, fiind director interimar al „Colegiului Industrial și de Construcții” situat pe str.Gh.Asachi 71/3, mun.Chișinău, avînd intenția sustragerii prin abuz de încredere a mijloacelor bănești de la O.Balmuș, a dus-o în eroare pe ultima referitor la necesitatea mijloacelor financiare pentru efectuarea reparațiilor în clădirea Colegiului nominalizat, sub pretextul obținerii împrumutului bănesc, a primit la 27.01.2001, ca persoană fizică, de la ultima bani în sumă de 1000 dolari SUA, ce constituiau conform cursului oficial al BNM suma de 12900 lei, cauzîndui prin acțiunile sale intenționate părții vătămate un prejudiciu material considerabil.

Tot el, avînd intenția sustragerii prin înșelăciune a mijloacelor bănești ce aparțin BC „Mobiasbancă”, în luna iulie 2004, s-a adresat la instituția financiară menționată pentru obținerea creditului de consum în sumă de 6533 lei. În legătură cu situația financiară, inculpatul a prezentat în BC „Mobiasbancă” certificatul din numele directorului liceului „Vitruviu”, care a fost falsificat de către V.Mitrofan, ce confirmă venitul lui lunar în perioada anului 2003, în sumă de 3229 lei și în perioada ianuarie-iunie 2004, în sumă de 2543 lei. Ca urmare, în baza contractului de acordare a creditului de consum nr.198 R, din 19.07.2004, V.Mitrofan a primit bani în sumă de 6533 lei, pe care i-a însușit.

Tot el, a fost învinuit că, la 03.09.2004, a pătruns samavolnic în auditoriile situate la et.3 al căminului nr.2 ce aparține Colegiului de Construcții, de unde a fost evacuat forțat, și a început petrecerea lecțiilor cu elevii liceului „Vitruviu”.

Tot el, a mai fost învinuit că, la 09.09.2004, a pătruns samavolnic în Punctul medical al Colegiului de Construcții și samavolnic a conectat căminul nr.2 la apă, deteriorînd sigila de la ventila contorului de apă și astfel, prin acțiunile sale, a cauzat Colegiului de Construcții un prejudiciu material în sumă de 20000 lei.

3. Hotărîrea dată a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat, avocatul A.Bodrug în numele inculpatului și inculpatul V.Mitrofan, care au solicitat:

- procurorul, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care V.Mitrofan să fie condamnat în baza art.195 alin.(2) și art.352 alin.(2) lit.a), e) Cod penal, din motiv că vinovăția inculpatului a fost dovedită pe deplin prin declarațiile părților vătămate și ale martorilor, prin hotărîrea judecătoriei economice și prin procesele-verbale de confruntare dintre părțile vătămate și inculpat;

- avocatul A.Bodrug în numele inculpatului, casarea sentinței și achitarea lui V.Mitrofan de cele incriminate, din motiv că prima instanță greșit a apreciat probele administrate la dosar, că contabilă T.Cotîrșeu a dus în eroare instanța de judecată declarînd că V.Mitrofan nu avea acces la cartea de bonuri și nu era în drept să încaseze personal banii de la L.Gusev, acuzarea nu a prezentat prin probe scrise, cum ar fi revizia contabilă, faptul că inculpatul ar fi însușit suma de 3020 lei, că relațiile cu elevii au un caracter civil și persoana nu poate fi trasă la răspundere penală pentru imposibilitatea de a-și onora obligațiile contractuale;

- inculpatul, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare, invocînd că nu a sustras de la părțile vătămate sumele indicate de aceștia și nu este de acord cu condamnarea sa în baza articolului incriminat. Drept temei al nevinovăției sale servește faptul că inițial a fost emisă propunerea de a nu începe urmărirea penală din cauza că între administrația Liceului și L.Gusev sînt relații civile, iar reluarea urmăririi penale contravine art.22 Cod de procedură penală. La fel, partea acuzării n-a prezentat nici o probă, care ar dovedi vinovăția sa în cele imputate, pe dosar nu a fost depusă vre-o plîngere în vederea reluării procesului penal și, prin urmare, au fost neglijate prevederile art.58 alin.(3) Cod de procedură penală, iar instanța de judecată era obligată să aplice prevederile art.275 alin.(4) Cod de procedură penală, fiindcă există o circumstanță care exclude urmărirea

penală; instanța neîntemeiat nu a aplicat Legea privind amnistia din 16.07.2004, a neglijat și documentele contabile care dovedesc nevinovăția sa, confirmându-se că banii încasați de la L.Gusev și S.Negru sînt depuși în contabilitatea Liceului-Colegiu „Vitruviu”.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2007, a fost respins apelul procurorului, ca depus peste termen și admise apelurile înaintate de inculpatul V.Mitrofan și avocatul acestuia, A.Bodrug, casată sentința în partea condamnării lui V.Mitrofan în baza art.190 alin.(2) lit.c), d) Cod penal și pronunțată în această parte o nouă hotărîre, prin care acesta a fost condamnat în baza art.329 alin.(1) Cod penal la 8 luni închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere pe un termen de 2 ani. În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Instanța de apel, reîncadrînd acțiunile lui V.Mitrofan în baza art.329 alin.(1) Cod penal, a reținut că faptul primirii banilor de la L.Gusev nu este negată nici de către inculpat, care numai afirmă că a depus acești bani în contabilitatea Liceului-Colegiu „Vitruviu”, însă, dînsul la momentul primirii banilor cu certitudine știa că licența liceului este retrasă, dar totuși, manifestînd o atitudine neglijentă, a primit banii de la L.Gusev, deși era obligat și putea să prevadă că nu o să fie posibilă acordarea căminului și studiilor pentru sora acesteia S.Negru, suma de 3020 lei nefiind reflectată în dările de seamă a liceului „Vitruviu” sau a „Colegiului de Construcții”.

5. Nefiind de acord cu hotărîrile date, avocatul A.Bodrug în numele inculpatului și inculpatul V.Mitrofan au declarat recurs ordinar, solicitînd:

- avocatul A.Bodrug în numele inculpatului, casarea acestora, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care V.Mitrofan să fie achitat, din motiv că în acțiunile lui lipsesc elemente infracțiunii prevăzute de art.329 Cod penal, întrucît nu este persoană cu funcție de răspundere;

- inculpatul, casarea hotărîrilor menționate supra, cu pronunțarea unei noi hotărîri de achitare, din motiv că nu este vinovat în săvîrșirea infracțiunilor incriminate, invocînd aceleași argumente ca și în apel.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2007, au fost admise recursurile ordinare declarate de inculpatul V.Mitrofan și avocatul acestuia, A.Bodrug, casată decizia instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre în această parte, prin care V.Mitrofan a fost condamnat în baza art.329 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale, fără privarea de dreptul de ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

În conformitate cu art.88 alin.(5) Cod penal, ținînd cont de termenul aflării sub arest preventiv de la 23.09.2004 pînă la 30.09.2004 și de la 20.11.2006 pînă la 28.06.2007, V.Mitrofan a fost liberat complet de executarea pedepsei stabilite sub formă de amendă și eliberat imediat din sala ședinței de judecată de sub arest.

În rest, decizia instanței de apel a fost menținută.

6.1. La adoptarea soluției sale, instanța de recurs a statuat că, prima instanță și instanța de apel au verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și au dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect ajungînd la concluzia privind vinovăția lui V.Mitrofan în comiterea infracțiunii incriminate, iar încadrarea juridică a acțiunilor acestuia efectuată de instanța de apel în baza art.329 alin.(1) Cod penal, este justă.

Referitor la argumentele recurenților, precum că V.Mitrofan necesită să fie achitat pe art.329 alin.(1) Cod penal, din motiv că în acțiunile lui nu se conțin elementele infracțiunii, Colegiul penal a menționat că acestea sînt neîntemeiate și contravin materialelor din dosar, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu achitarea acestuia, de vreme ce există probe pertinente și concludente, care, în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, dovedesc cu certitudine vinovăția lui în comiterea infracțiunii.

Colegiul penal a remarcat că, la stabilirea pedepsei inculpatului V.Mitrofan, instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile art.61, 75 Cod penal, astfel, neîntemeiat i-a stabilit acestuia pedeapsa cu închisoare.

7. Împotriva hotărîrilor sus menționate, a declarat cereri de revizuire condamnatul și avocatul T.Rotaru în numele acestuia care, cu trimitere la prevederile art.464/1 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită desființarea hotărîrilor sus-menționate, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care V.Mitrofan să fie achitat pe art.329 alin.(1) Cod penal, invocînd că prin Hotărîrea Curții Europene pentru Drepturile Omului din 15.01.2013 nr.50054/07, publicată în Monitorul Oficial al R.Moldova la 24.05.2013, emisă în cauza Mitrofan contra Moldovei, a fost constatată violarea art.3, 6 §1 și 13 din Convenție.

8. Judecînd cererile de revizuire în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art.464/1 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărîrile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamantî pot fi supuse revizuirii dacă cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decît prin revizuirea hotărîrii pronunțate.

Astfel, Colegiul penal constată că, la 15 ianuarie 2013, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărîrea în cauza Mitrofan contra Moldovei (cererea nr.50054/07), prin care a constatat că a avut loc violarea art.3, 6 §1 și 13 din Convenție.

Curtea a reiterat că, „în prezenta cauză, reclamantul a invocat în fața instanțelor judecătorești naționale două argumente specifice: că el nu putea să îndeplinească obligațiunile de serviciu în calitate de persoană cu funcție de răspundere, primind la studii elevi în liceul său privat și că eventualele daune cauzate erau mult mai mici decît acel minim prevăzut de articolul 329 Cod penal pentru a putea fi aplicat. Curtea amintește că nu-i revine sarcina de a examina dacă aceste două argumente sînt sau nu întemeiate. Curtea se limitează doar să observe că în cauza reclamantului aceste argumente sunt relevante, deoarece: în cazul în care instanțele judecătorești ar fi decis că unul din aceste două argumente era întemeiat, instanțele judecătorești ar fi fost obligate să-l achite pe reclamant din moment ce lipseau elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.329”. ...Curtea nu poate să nu concluzioneze că, instanțele judecătorești naționale nu au dat nici o interpretare în prezenta cauză, cu excepția unei constataări că „...aceste argumente sunt neîntemeiate și contravin materialelor din dosar”. Această constatare este atît de generală încît poate fi inserată în orice hotărîre judecătorească, fără a oferi careva detalii adiționale sau motive specifice acestei hotărîri. În prezenta cauză, instanțele judecătorești nu au analizat în ce mod a acționat reclamantul în calitate de persoană cu funcție de răspundere atunci cînd i-a înscris pe cei doi elevi la studii sau de ce daunele cauzate au fost suficiente pentru a fi aplicat articolul 329, care de fapt se aplică doar în cazul unor daune în proporții mari...”

La fel, Curtea a notat că, „...Omisiunea instanțelor judecătorești naționale de a se pronunța asupra celor două argumente serioase invocate de reclamant de asemenea contravine obligației acestora de a examina fiecare argument invocat în apel, așa cum este prevăzut expres în Codul de procedură penală. În plus, omisiunea Curții de Apel de a motiva aplicabilitatea articolului 329 l-a împiedicat pe reclamant să conteste în mod efectiv împotriva condamnării sale. ...Reclamantul nu a beneficiat de un proces echitabil. Prin urmare, a avut loc o încălcare a articolului 6 din Convenție”.

Așadar, Colegiul penal, în urma examinării hotărârii menționate și a actelor cauzei în raport cu motivele invocate de revizuienți, conchide că concluzia trasă de instanța de apel, care a pronunțat o nouă hotărâre în prezenta cauză, este una neîntemeiată.

Din actele cauzei rezultă că instanța de apel nu a judecat apelurile înaintate de partea apărării în conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală, decizia fiind contrară prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

În atare situație, ținând seama de hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 15 ianuarie 2013, în cauza Mitrofan contra Moldovei, și, dat fiind că hotărârile atacate sînt afectate de erori de drept în aspectul nemotivării cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii cererilor de revizuire, desființării hotărârilor contestate și dispunerii rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, de către un alt judecător.

Astfel, Colegiul penal consideră că cererile de revizuire urmează a fi admise, cu desființarea hotărârilor instanțelor de apel și de recurs ordinar, și dispunerii rejudecării cauzei în aceeași instanță de către un alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să înlăture erorile de drept menționate, să țină cont de circumstanțele expuse, să judece cauza în strictă conformitate cu legea și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

9. În conformitate cu art.464¹ alin.(1), 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite cererile de revizuire declarate de avocatul Rotaru Tamara în numele condamnatului Mitrofan Valeriu și de condamnat, desființează deciziile Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2007 și Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2007, și dispune rejudecare cauzei în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivată pronunțată la 22 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun

Vladimir Timofti